

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5, — Núm. 218. — Dissapte 15 d'Octubre de 1940.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret i lleys civils sino tot quant se refereixi a la organiscació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges i magistrats i que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets i causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions i impostos, i volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

L'ULTIMA CARTA DE COSTA

Han llegit la carta última de don Joaquín Costa? Si aborreixen lo moviment republicà espanyol, lleixint-la que abansa lectura lo desprecia més gran; la repugnancia mes completa quedarán justificats: Mentida sembla que un home de la talla de Costa, de la fama extraordinaria d'aquell home, com pensador, sociològic, economista, agricultor, descendeix a un ferrer tant baix, a l'instint de benedir, a las paraulas grolleres, fins potser a la catalunna. Mentida sembla que l'home que disposa de la ciencia, del talent y de l'alfabet per ajudar a modificar un poble, ab esperit honrat, encara que potser equivoat, renegui en un moment d'una fàrta seva, que'l fa respectar als ulls de tot lo món, per que es merecedora y filla del propi estors, confonente en un qualsevol adonament agitador. Mentida sembla que, en un de las pocas columnas d'aquell moviment, perdi la serenitat y desprecia l'interés que ls seus estors inspiravan a cambi de l'aplanament d'un poble fanàtic, per homes que han de morir, y no per las ideas que es lo que unicament salva, que es lo que unicament viu.

Que li ha passat a Costa, pera que vulgui igualarse a un Blasco o a un Lerroux?

Aquesta memorable carta fou llegida a Zaragoza quant l'estada del mayestich Rey dels republicans. Bona ocasió! Precisament allí ahont més falta feya una carta seria, que fugís del ridícul aspecte que havia pres lo viatge de Salmerón; precisament allí ahont més falta feya una veu de cultura que calmés las mes o menys fingidas manifestacions d'obtenir una prompta república per la folla bruta, allí, com una bomba, cau la carta de Costa, arrossegant a l'abim l'ultim atom de serietat que podia tenir «l'Unión republicana».

L'home que s'ha fet home pel treball, per la cultura, instiga al germà que vol redimir, a ser fera y ho fa usant lo llenguatge més baix que pot... Magnífica manera de sumar cultura amants de la mateixa!

¡Pobras masses! Busqueu, busqueu los homes que eran garantia de formalitat de vostre moviment; tots han caigut un a un y quinques caigudas! Rabiosas enemistats personals; verdaders odis africanes que no reparan en medis; concupiscencias, favors d'honors, de diners, d'influencias, y per final la gran columna, lo gran Costa cau, perquè oblidat del seu serio paper, preten fer la competencia a Lerroux, robarint lo dloch d'agitador d'un poble incult.

Per acabar aixís no valia la pena d'esser sàbi, no valia la pena de gastar cervell en inaplicables teorias, ja que segons las probas, no és l'estudi lo que ha de salvar l'Estat espanyol, no és ni l'educació, és lo salvatisme en la paraula, és lo miserable odi que may ha agermanat ni agermanarí las pobles.

Perdeula tota l'esperansa, obrers; ja tots son a l'arena de la lluita, ja tots vostres quefes son iguals; fins los més serius hi han baixat, però no ls ha igualat, lo noble impuls de vostra educació, la vostra transformació, lo vostre pas a homens moderns, molt al contrari; tots, absolutament tots, nos atian, tots han abandonat vostra salvació, no vos lo guia ningú, heu passat vosaltres a quefes.

Casi es ocasió de preguntar al que noblement sent la forma de govern republicana y está segur de que hi ha noblessa, hi ha redempció en ella, perquè l'ànimo del més esforçat decau davant d'exemples tan aplanats com los comparadors de l'idea Republicana.

Casi es hora de saber si obra aquesta idea com matzina destructora de bons sentiments, de bons propòsits, si arriba lo seu afecte fins a cegar al home seré y enérgich que en época d'abandonos intelctual s'ha creat un

nom, si destrueix lo mateix las intelligencias, per cultivadas que siguin, que ls sentiments y propòsits per nobles que apareguin.

Heu de fer un esforç, obrers, heu d'exigir la purificació de l'idea que tants sacrificis vos costa, de que tant enamorats esteu; heu de rompre ls ídols de fanch y si no ho feu aixís no podeu pretendre que vos prenguin en serio.

Vostres quefes han ridiculizat vostra bona fé y jugan ab ella.

W

Lo cas Pikman

Ha succedit lo que lògicament havia de succedir. La comedia ridícula's fa, al cap y a la fi, ab armas mortíferas; que un dia o altre la converteixen en tragedia. Y en lo cas de Sevilla ha passat aixís, fós per propòsit deliberat, com se suposa per alguns, de que l'incident acabés ab sanch, fós perquè de tant en tant és forços que n'vinguin d'aquestas desgracias.

Quan ocorren, y més quan se tracta de personas de cert relleu o mitjançant circumstancias que donan als fets privats caracter d'interés públich, se commou l'opinió y se n'adona la gent de l'imbecilitat y salvatisme de aquesta costum del desafío, conservada fins al segle XX per gent que's diu partidaria de la civilisació y del progrés. Allavors ve't parlar de la passivitat de las autoritats, dels inconvenients de l'intervenció, en casos semblants, de certs organismes, de la necessitat de pendre midas pera evitarlos.

No n'hi ha més que una de mida, molt senzilla, però probablement inaplicable a Espanya. ¿No's tracta de un delictes? ¿No hi ha disposicions terminants en las lleys penals pera castigar al que's desafia? Donchs, lo únich remey que té aquest estúpil mal és l'aplicació de la ley.

Castiga'l Còdic Penal ab la pena de presó major al que mata en desafío, al seu adversari, y ab diferentas penas als padrins, segons lo caracter de la seva intervenció: y ab tot y ser potser massa lleugeras las penas que pera ls diferents cassos imposa, fins sense cap modificació de la ley, ab la seva aplicació n'hi hauria prou pera acabar immediatament ab tan absurdo sistema de resoldre las qüestions personals. No d'altra manera s'acabá a Inglaterra, ahont los deïxos del feudalisme mantingueren lo desafío, fins a un temps en que ja no ho podia tolerar aquella societat culta y progressiva. Reiterada la prohibició absoluta del desafío, y manadas aplicar als que's desafiessin las penas dels delictes comuns, duas personas molt conegudas, creyent probablement que subsistiria la costum contra lley fins allavors perpetuada, se desafiaren, tenint la desgracia de morir en lo camp un dels combatents. Però la ley se cumplí; y malgrat tractarse d'un oficial distingit de l'exercit anglés, lo matador fou condemnat a mort... y penjat. Lo fet causá fonda sensació, per tractarse de persona molt coneguda y estimada; però aquella severitat acabab los desafios a Inglaterra.

A Espanya, ahont la ley no és de molt tan severa, fóra més fácil encara la seva aplicació, ab la seguretat de que ella fóra suficient pera acabarlos d'un cop.

Però, ¿com esperarho d'un país que viu en constant artificialisme, y quina opinió's nodreix constantment dels més absurdos prejudicis? De la mort del marquès de Pikman no n'és tan culpable son contrincant, ni ls padrins, ni las mateixas autoritats, com tota la societat espanyola, plena encara d'ideas endarreridas, mantingudas pels pseudo-representants del progrés.

En una gran part d'ella, l'absurda

costum del desafío és pre-a encara en serió, com una cosa que té ls seus inconvenients, però que mereix certa consideració. Fins molts que per motius d'orde religió's l'atematizan, arribat lo cas, se senten cohibits pel prejudici social, que sembla rebaixar al que's nega a pendre part en lo que, de no ser una tragedia injusta, té tot lo caracter d'una bufonada. Aquí está tot lo mal!

Per fortuna nostra, l'esperit catalá s'hi rebela del tot contra'l desafío. En aixó, com en tantas cosas, se demostra ab una característica ben marcada respecté del esperit del restant d'Espanya. No és per rahons religiosas solament, puig aquest esperit se manifesta en personas de totes ideas; no és per una major suavitat de costums, puig aquí també s'encenen las sanchs, en moments donats, y se'n comenten d'actes de violencia; no és que aquí's tingui un concepte més petit de l'honor y de la dignitat, que l'aprecia'l catalá com qualsevol altre; sino que és perquè l'esperit de la nostra gent ab son bon sentit y son seny clar, no s'avé ab una costum explicable en altre temps, però que avuy no respón més que a un convencionalisme a que's resisteix la apreciación catalana de las accions humanas.

Nos contava l'altre dia un amic, que en un recó de Catalunya, fa algun temps, engrescaren a un polítich enemistat ab un altre, pera que'l desafiés. Lo desafío s'ho prengué mitj en broma, manifestant que ni l'un ni l'altre sabrían com ho tenian de fer pera desafiarse, ni ls padrins tampoch; que haurian d'enviar a buscar llibres pera saberho, y que, com que hauri in a estudiar massa, valia més que s'ho deixessin córrer. Fou una contestació graciosa, però ben catalana; y entant consonava ab l'esperit catalá, que per ella no'n valgué pas de més ni de menys l'anomenada d'aquell, en son país. L'esperit de la nostra terra és en aixó ben diferent, com en tantas otras cosas del d'altras regions, que's prenen ab formalitat lo que a nosaltres nos indigna justament quan va de debó, y ns fa riure quan no és més que una farsa ridícula.

Anem en aixó en bona companyia, los catalans. Hi ha avuy al món duas grans civilisacions. Dos importantíssims grupos de pobles civilisats mantenen, sobre un gran número de qüestions, criteris ben diferents. Los pobles de la Europa germánica y llatina, francesos, alemanys, italians, que creuen en la centralisació, en la virtualitat de la llibertat política per si sola en lo servey militar general y obligatori, en lo socialisme d'Estat, y en tantas y tantas altres ideas endarreridas, mantenen encara en las sevas costums lo desafío; ab lo que la societat espanyola, que també té tots aquells prejudicis anticuats, no sab acabar. En cambi, nosaltres, los catalans, enemichs d'una costum que avuy un no sab què és lo que té de més, si de bárbara o d'imbecil; anem ab l'admirable grupo anglo-saxó, quins països tenen ja oblidada la costum del desafío, de la mateixa manera que, al revés d'aquells altres, preferixen el regim de las varietats locals; anteposan la llibertat civil, que és la sustancial, a la política que no n'ha de ser més que la garantia; practican lo servey militar voluntari; confian més en las energias individuals que en la acció del Estat pera la solució de las qüestions socials.

Y aquestos pobles són los que avuy van al devant de la civilisación universal.

LLUIS DURÁN Y VENTOSA
De La Veu de Catalunya.

L'ofensiva russa

La quixotesca proclama d'en Kuropatkin, ha fet estremir de goig los cors russó's; fa compassió'l veurels

ab la rialleta als llavis, venent protecció a tothom. N'és arribada per ells l'hora tan desitjada: las aclaparadoras masses de ls regiments russos, escombraran en un dir Jesús tota la Manxuria y Corea de japonesos, tirantlos de cap a mar, sens que ni menys un sol torni a sa patria, tal com ho va profetisar al marxar l'ex-ministre de la Guerra de Russia; ara sí que creyem que'l Weyler rus anirà a firmar la pau a Tokio. La paciència, paciència, que recomenava, per fi ja se li ha acabat; ha pres l'ofensiva. Adéu'siau Oyamas, Kurókis, Nodzus y demés generals nippons; demaneu prompte misericordia al Napoleón del segle XX, si no voléu ésser aixafats com a inmundas sabandijas per las sevas botas vencedoras; pas, pas ben lloure al gran guerrer!

Y ara parlant seriament, anem a fer algunas consideracions sobre lo que diuen de l'ofensiva russa, de aqueix, segons sembla, cambi repenti de táctica del generalíssim rus. Aquí lo que's veu y está ben clar, tan clar, que fins nosaltres llechs en cosas de guerra ho veyem; és que'l cèlebre plan del general rus, o sigui la retirada preconcebuda, no era una tal retirada, sino allò de que no voy, que me llevan; si's retirava era perquè l'empenyan, y tant ho proba aixó, que'l mateix dia de la presa de Liao Yan (plassa molt més forta que Port Arthur y ocupada per tot l'exercit rus manat per lo generalíssim) l'estat major rus a San Petersburg telegrafizava, que a Liao Yang los russos pendrían la revenja; éssent la plassa impossible de pendre y tan impossible com era, que si no'n fugen los russos, quedan agafats en aquella rateta.

La presa de Liao Yang preocupá extraordinariament al govern rus y'l prestigi d'en Kuropatkin quedava fondament quebrantat. Allavors, lo Tzar, segons sembla, telegrafía a son general que s'ha havia de totes pasadas recuperar Liao Yang y aixó ho proban los telegramas d'aquells dias de l'Emperador y de l'Emperatriu, suplicant per l'amor de Déu a n'en Kuropatkin que guanyés una grossa victoria, que la Russia ho necessitava. D'aixó vé que en Kuropatkin, jugantse'l tot per tot, ha emprés la ofensiva tractant d'apoderarse de Liao Yang y sembla, per ara, que la batalla está empenyalíssima.

Y diem nosaltres: ¿si en Kuropatkin té de fingir altre vegada, si reb un'altra pallisa, com está escrit que té de rebèrrela, com quedará'l prestigi del generalíssim després de la seva quixotesca proclama? Sols és qüestió de dias, potser qüestió d'horas lo saber lo desenllas d'aquesta tragedia y de veure la bona o mala estrella del generalíssim.

Y no's creguin que al parlar aixís ho fem gojosos; tot lo contrari, voldríam que pera'l prestigi d'Europa los russos guanyessin; però desgraciadament no tenim cap confiança que aixó succeeixi.

UN COLABORADOR PAISÀ.

N. B.—Aquest article fou escrit lo dimecres y veyem que desgraciadament pera ls russos se van confirmant las nostras presuncions, puig los darrers telegramas són verament desastrosos.

LLUITADORS

L'humanitat no ha arribat encara al desitjable fi de la pau y la germanor. Las lluitas entre tots los sers que la componen, no s'han acabat encara, mal que aixís ho sembli, al recordar com no som ja en aquellas datas en que l'home sols vivia per la guerra y sols a l'espasa considerava com a son més fidel company. No, aquellas costums no s'han allunyat encara; podrem no veure entre nosaltres las accions d'aquellas lluitas, però n'hi veyem l'esperit y'l temperament.

Avuy, trayent las eminencias, la part que del nostre poble que estudiá, persisteix encara en la massa, en la colectivitat, lo que abans era l'exercit, l'esperit sectari en las ideas, o mellor dit tal volta, la lluita incondicional y sistemática de las opinions. No hi ha pas dubte de que ls medis d'aqueixa lluita han cambiat totalment; però l'esperit impertèrrit y vanitos de la victoria existeix encara.

Ahir los exercits lluitavan per un ideal ab la forza de las armas y lluitavan ab major dalit perquè aspiravan a conquerir los llorers de la victòria; avuy las masses y l'individu lluitan per una opinió ab la forza de la paraula y sols lluitan per l'ansia de conquerir lo dictat de sàbi en la discussió.

Lo criteri racional nos ensenya que la segona d'aquellas lluitas, si s'exerceix ab l'intenció que l'informa, seriament més factible que la primera, però veusaquí que al recordar com avuy s'exerceix aquella no titubejo en no considerarla de pitjor condició que l'altra, tota vegada que aitals masses no és que hagin adoptat lo sistema de la lluita per l'intellectualisme per haver comprés que aquesta és la mesura racional; sino que l'han adoptada únicament per cobardia.

Aixís se deix compondre de llurs actes. De la lluita en las ideas ha de sortirne forosament un benefici per tots los lluitadors; ja que aquests no són més que aquells a qui més interessa lo que's discuteix; la diversitat d'idees y d'opinions políticas, no representa altra cosa que uns vius desitjos de cercar remeys en los mals que los sufrim; y aixó demostra que la tasca de tots los que ns preocupem pel benestar de la societat és una tasca de redempció per tothom, aixís ho per amichs com per enemichs.

Per aixó no devem tenir al contrari opinant com a un contrari sino com a un company y com també sofreixem com nosaltres, y com nosaltres cercam ab més o menys acert lo remey. Yoh no obstant, avuy no s'exerceix aquest criteri; avuy lo qui pensa diferent se'l té per un enemich individual, y lo que és més extraordinari, ab aquell s'hi discuteix y s'hi lluita, y aquesta ha comensat ab un xich de convenciment, y en lo transcurs d'ella s'han deixat anar per una de las parts alguns conceptes que a l'altre hagin convenus, no per aixó ho declara y lo segueix sostenint, contra sa convicció, l'idea contraria valente de conceptes que ell mateix no creu. Ignorants! quin benefici obteniu ab aital practica? Sols obteniu aquells de la vanitat de que he fet esment més enrera, però no obteniu pas lo de treballar en benefici del mellorament que devem perseguir.

Ferho aixís no tan sols es no ajudar a la gran obra regeneradora sino que és estorbarla. Ennere donchs; los lluitadors per sistema, los entrebanchs de la veritat, que ls que seguim y la profesem anem junts ab tothom que professi ideals de bona fé, y hi anem per que las nostras doctrinas las professem ab convicció y las hem estudiadas científicament.

PERE B. TARRAGÓ.

Carta oberta

A MON BON AMICH—Ladifer.

III

Deya'l projecte de lley presentat al Senat pel Sr. Ministre En Manel Vilanova:

Projecte de lley

Article primer. S'entén per Sindicat agrícola l'associació de personas individuals, o personalitats juridicas, o bé d'unas y otras, juntament, dedicadas a las profesions agricolas o conexas ab l'agricultura.

Art. segon. Los sindicats agricols podran constituirse pera ls fins següents:

Primer. Defensa dels interessos de la propietat rural i bosquina. En aquest sentit podrà promoure la construcció o explotació d'estanys, las rebaixas de las tarifas de transport dels productes agrícolos o bosquins que pertanyan al Sindicat, aixís com dels adobs, llevors, màquines i eynas; lluitar contra la filoxera, organisant la repoblació dels vinyats, y en general contra las demás maluras del camp; fundar magatzems per als productes del Sindicat, demanar las reformas que judiquin oportunas en la legislació agraria y promoure y realisar quan entengan que pugua beneficiar la propietat rural o bosquina.

Segon. Atavoreixer l'organización corporativa dels agricultors, y per tant estimular la formació de societats cooperativas o mútuas de producció o de consum.

Tercer. Impulsar los avensos tècnics del conreu y de la ramaderia.

En sa virtut los Sindicats, qual activitat s'encamina a la consecució de aquests fins, podrán organisar y desenrotllar l'ensenyansa agrícola práctica; coadyuvar a la celebració de Exposicions, certamens o concursos agrícolos y organisar y extendrer los serveys sanitaris de veterinaria y de tot quant pertanyi al foment de la higiene agrícola, y organisar viatjes dels obrers més treballadors a encontradas ahont las industrias estan més perfeccionadas.

Y quart. Exercir lo crèdit agrícola y crear institucions de previsió per als pagesos, sobre tot en orde al segur de cullitas, bestia, xacreria, malalties, contractes agrícolos etc., etc.

Dels sindicats constituïts ab tal objecte, formaràn part, allí ahont n'hi hagi, las Juntas de Pòsits o un delegat seu.

Art. tercer. Quan al constituïre un sindicat abarquï diferents fins dels consignats en l'article anterior, será protestat en los membres de dit sindicat, adherirse a un sol, o bé a tots los fins que comprega l'activitat del mateix. En lo primer cas, los aixís adherits, sols baix aquest aspecte's considerarán membres del Sindicat.

Los individus extranyos a un Sindicat agrícola, però que haguessin contribuït ab llurs quotas a la formació de caixas de las institucions de previsió creadas per aquell, tindrán, respecte a tals institucions, los mateixos drets que'ls individus sindicats.

Art. quart. Pera la constitució, redacció d'estatuts, determinació de operacions, fixació de quotas, formació y empleyo de capital, gosarán los sindicats agrícolos de complerta autonomia. (¡Voilà l'ennemi!)

Art. quint. Des que quedí constituït un sindicat, tindrà'ls drets inherents a la personalitat jurídica, determinants pels respectius estatuts las reglas de sa capacitat civil, pogueu en tot cas adquirir y posseir bens de tota mena, conforme a lo disposat en l'article 38 del Còdic civil vigent.

Art. sisè. Los sindicats agrícolos, constituïts ab arreglo a aquesta lley, podrán concertarse pera realisar los fins prescrits en l'article segon, formant unións agrícolas, qual acció se extenga a una o varias provincias, baix la denominació de Sindicats provincials o regionals (juff), essent aplicables a la formació d'aquestos lo establert en los articles anteriors y en las demás de la present lley.

Art. setè. Los Sindicats agrícolos deurán depositar en las secretarias dels Guberns civils de las provincias dos exemplars de l'acta de llur constitució y dels estatuts per los quals hagin de regirse, un de quals exemplars los será retornat firmat pel Governador civil y sellat ab lo del Govern. De tot cambi's donará coneixement a ditas oficinas.

Art. vuitè. També's notificarán als Guberns civils de las provincias los noms y domicilis de las personas que desempenyin la direcció y administració.

Art. novè. Pera formar part d'un Sindicat agrícola, serán condicions indispensables, a més de las que pugan establir aquells organismes en llurs respectius estatuts, las següents:

1.ª Estar en lo plè exercici de la capacitat jurídica.

2.ª Esser propietari, usufructuari, parcer, masover o jornalero de finca rústega, o de qualsevolga explotació agrícola enclavada en l'encontrada.

Seguirá, D. V., un altre dia ton amich

THEODOR CREUS.

La lley d'alcoholos

Com ja deyam en nostre darrer article, s'í'l nou impost d'alcoholos no ha promogut forta cridoria y sérias

protestas ha sigut motivat per las manyas del Ministre, que, m'ntres s'estava confeccionant lo reglament que havia de regular aquella lley, tingué l'idea d'enviar delegats administratius a totas las regions interessadas en l'esmentat impost, quins delegats feyan avinent als comerciants y industrials, que'l Sr. Ministre'ls enviava allí ab lo fi de posarse en contacte ab tots los interessats pera coneixer la manera de treballar de las fábricas d'alcoholos y dels magatzems de vins pera tenirho en compte y fer un reglament práctic, que a la vegada que defensés los interessos de l'hisenda, fós senzill y clar pera que'ls industrials y comerciants poguessin fer totas las operacions sense'ls enredos y trabas que fins ara venían ocasionant totas las lleys.

Evidentment l'idea del Sr. Osma apareixia digna de lloansa perque may cap Ministre l'havia tingut aqueixa idea; y entenentho aixís las entitats y personalitats a que afectava aquella lley, las hi faltá tems pera telegrafiar al Sr. Osma fentli avinent que restavan molt agraidas y que aixó demostrava las sanas intencions que'l guaiavan envers la bona marxa administrativa; y que tot feya, donchs, esperar que la nova lley d'alcoholos podria ser implantada sense que ningú'n tingués res que dir.

Apart de que no sabem si tots los delegats que'l Sr. Osma enviá, tenian disposició y coneixements adequats al treball que se'ls hi encomená (lo que es molt dubtós perque ja sabem que en aquest país tothom se creu apte pera tot), creyem per lo que allavoras feren aquells senyors, que no'ls preocupá molt enterarse minuciosament de lo que'l Ministre desitjava, perque tenint en compte la curta estada que feyan en cada població y'l temps que esmersavan en rebre *agassajos* y fer *ápats*, gayrebé no'ls en quedava ja pera visitar fábricas y magatzems, y per lo tant, o enganyaren al Sr. Ministre al donarli'ls detalls del resultat del viatge, o bé'l senyor Osma's deixá enganyar. Però sempre resultarà concedint que al Sr. Osma'l guies la mes bona intenció que aquesta quedá desvirtuada per l'ineptitud o negligencia dels delegats.

Desenganyis lo Sr. Osma y altres polítichs de la colla; per més que estiguin envejosos dels milions que altrás nacions treuhen de l'impost sobre'ls alcoholos, aquí no treuran lo que tenen calculat ha de produïshi. Comptin que a Fransa fá més de cent anys que hi ha una lley pareusada a la que tractem y a btot y tindre allí empleats que tractan al contribuent ab molta més consideració que'ls de aquí, hi ha encara avuy molts dificultats pera cumplirla; y pensem que aixó de volguer posar en vigor una lley tan enredada, als pochos días de haverse publicat lo reglament, ha de portar forsosament, a la curta o a la llarga, disgustos y dificultats al comerç.

Pensin també'ls interesats en aquesta lley que si avuy ván capejant lo temporal de la manera que ho fan, es per las ordres que tenen los empleats de no extremar lo rigorisme, y que un cop passats los tres mesos que'l Ministre sembla ha fixat pera que tot lo que's fassi serveixi d'ensai, vindrá'l primer d'any y allavors al volguer fer cumplir estrictament lo reglament, se trobarán que será imposible treballar, com també ho será lo fer protestas, ja que'l govern dirá que no s'han fet a son degut temps.

Un presipi vora'l mar

Era la segona vegada que vaig anar a Tarragona, y era un dia d'istiu, xafagós... clar.

Pujar a Tarragona y no passar una bella horeta encastat a n'aquella barana espléndida desde hont se veu l'amplitud del mar, és impossible; fora un descuit imperdonable.

Jo, després de tafanejar per la Catedral, volant d'hermosura a hermosura, no sense deixar de somriure una mica mirant la *professó de las ratas* en los claustres, cosa que vaig coneixer que m'agrharia de veras los tarragonins que per allí passejavan esperant la misa...; després de rodar per alguns carrers que'm varen recordar nuvials y inolvidables passejadas, buscant petits detalls que quedan en lo cor com anyorós march d'un quadro esplendent: amplas lloasas d'un carrer; botigas conegudas arrán de las lloasas, finestretas bonicas assobre las botigas...; després de passejarme ab aire mitj familiar per la Rambla de Sant Joan, reullant de pas un café que'ns va aixoplugar dúas horas la tarde que'ns va sorprendre una pluja de Novembre, vaig anar vers la *balconada del Mediterrá*.

Era mitjdía y'l sol queya aplomat,

reverberant en l'aigua, en aquella extensió hermosa, que's ballugava suauament, que convidava a somniar, a gronxarme, a volar més enllá.

Poch me'n adonava jo del sol. Devant de l'amplitud d'aquella mar solemne, lliure, amorosida, sentia tot lo meu ser desplegar-se com devant d'un poder diví; y un ambient purificador pujava dels meus peus com si'm cubris.

En Pin y Soler diu en lo *Jaume* que'l mar ab sa presència moralisa. ¡Oh, sí moralisa! Jo me'n vaig recordar d'aixó que havia llegit en la bella novela catalana. Y acte seguit també vaig recordar-me de que aquesta idea li va suggerir, a n'en Pin lo *mar de Tarragona*. Y jo, desde aquella barana, los ulls fits en la blavor, vaig sentir-me inundat de serenitat.

Després, apartant los ulls de l'horitzó, com fugint de la fiblada persistent que'm donava'l més enllá, vaig anar reculant la mirada, entretenint-la en l'escuma juguillosa, blanca, que bull y's desmaya y's fon, com si fos l'ànima qu'ha impulsat las onas en llur camí y, al arribar a la fi, fontente, prengues incolora y impalpablement l'ascensió pera donar compte al Infante de la caminada santa.

Mirant com morían las onas y's tonia l'escuma, vaig adonar-me de la terra, y joh, trista humanitat! en la terra vaig adonar-me d'un presiri. ¡Quin espectacle tan trist! ¡Quina sorpresa tan inesperada! ¡La primera volta qu'havia anat a Tarragona, ab l'amorosa companya. bé'l varem mirar d'horas y horas lo mar! ¡Tots dos tant que l'estimem lo mar! Aprop del mar nos varem coneixer, aprop del mar varem festejar, aprop del mar, en una ermita blanca, nos havíam casat lo dia abans.

¡Bé'l varem mirar lo mar desde la balconada espléndida! Segurament devíam haver vist, al llessar la mirada o al recullirla pera mirarnos nosaltres, la carcanada d'aquell presiri, però cap dels dos hi degué posar esment. Jo no l'hi sabia. Y aixó que tot lo de Tarragona m'havia quedat gravat, per l'imponent de las augustas runas uns cops, per la bellesa típica uns altres, per la companya que duya y per l'amor a la terra nostra que he sentit sempre.

A fè de Déu que al adonar-me del presiri vaig sentir una esgarrifansa. Potser si no m'hagués fixat en los sers que's ballugavan en lo pati central, no m'haurían cridat l'atenció aquells parets.

Figurévos un pati de curtas dimensions, gairebé quadrat; a la paret d'escuma a Barcelona, una capelleta tancada; al pati hi comunicava per la banda de mar una porta, que segurament no deixava passar cap a la blavor hermosa, sinó als corredors y departaments y reixas de la fatal casa.

D'un cantó del pati arrencava una escala, en quin replá hi passejava un home, que devia ésser lo *cabo* de vara.

Figurévos una llepada de sol, l'amich generós y fidel dels malalts, y'ls presidaris, y, recta, paralela a la llepada de sol que lluia a terra, una faixa d'ombra que baixava de la paret. A la paret, penjadas en desorde, espartenyas, botas de ví, gechs, carbassas, boinas y cent objectes més que desde allí dalt no's distingian.

En l'ombra, agrupats com un remat de moltons negres, s'hi veyan los presidaris.

Los uns, bellugantse, tot just, ab gestos d'aburriment y badallant de tant en tant boy estirant los brassos, altres asseguts a terra en apretada rodona com si al mitj juguessin; n'hi havia d'ajeguts, d'arrambats a la paret, inmvils... Jo tan aviat me'ls mirava a tots en conjunt y m'esgarriřavan y'm feyan por, com m'entretenia mirant'os d'un a un: seguía los moviments d'aquell, m'encantava ab l'immobilitat d'aquell altre, y aixís, d'un a un, una mena d'enterniment humanitari'm feya forjar mil historias y trobar disculpas, y'ls absolvia a tots. Després tornava a mirarlos y'm feyan por.

Ells s'adonavan de mí, de mí que era lliure, que mirava al mar, que tenia una casa ahont a la nit m'esperavan los meus ab los brassos oberts.

Miravan un moment; tal volta sentían enveja un instant de mal llibertat. Potser se recordavan de que'ls homes som los que fem las lleys y'm maleíam. Després abaixavan los ulls ab indiferencia.

Los soldats, uns arrán, altres per sobre las parets de la trista casa, passejavan ab l'arma als brassos. Lo color llampant del vestit, en lloch de trencar joyosament la monotonia, donava més tristesa al quadro. Semblavan las coloraines de la miseria. De sobte en aquell pati hi va haver un remoli de vida, de animació.

Desde'l replá de l'escala, lo *cabo* de

vara comensava a cridar algún nom ab una veu adormida que resonava mandrosament en la quietud del mitjdía. Y d'aquella colla que gatlía abax, al peu de l'escala, ne pujava un y prenía la carta que li donavan.

Tornava a cridar noms confosos, y los infelisos mantavan a pendre aquellas lletas. A voltas l'interesat no hi era y alguns companys s'apropavan a n'aquella porta y cridavan per dintre, per dintre d'aquella casa a la que pertanyian las veus y'ls moviments d'aquell grapat d'homes.

Donava molt qu'estudiar l'arribada del correu, la desilusió dels més, dels que no havian rebut lletas, y tornava a jugar o a badallar de fástich.

A un recó se n'hi veyá un devorant el paper; un altre llegint ab tristesa, ab tristesa de presidari.

S'endevinava, veyentne algún que corria buscant companys, que no sabia llegir y cercava una veu amiga que aclarís aquellas ratllas negres que havian d'entranyar consols tan lluminosos o novas d'infidelitat: lo naixement d'un fillot o la mort d'una mare. ¡Quí sab!

Vaig mirar al mar y'm va fer mal aquella blavor, aquella llibertat joyosa, aquella dolça y temptadora remor que s'aixecava de la platja y que devia vessar sobre aquella negror de presidaris com una ironia persistent que, als primers días, segurament los excitaria y després potser en prescindian fins a no senti'la.

Me'n vaig anar. A la tarde, ab uns amichs benvolguts, varem baixar a passejar fins a l'escullera. L'aigua era transparent, la tarde dolça. Semblava que la tarde, com quelcom impalpable, s'aixecqués del mar. Però per aixó no'm podia treure la tristesa del presiri.

Y a la nit, quan m'havían deixat dintre'l vagó, després de germanívolas encaixadas ab l'amor de l'arreuveure, era prè de duas ideas que no m'abandonavan. Si pensava en lo mar, tan lliure, tan blau, tan hermos, me venía devant dels ulls lo presiri, tan estret, tan trist, tan fatal. Quan pensava en lo presiri, l'mar mar m'atreya de nou.

No buscava pas cap solució. Si m'haguessin donat, de sobte, las groixudas claus d'aquella casa, tal volta no haguera obert, perque tan aviat me feyan por com confiansa aquells homes. Lo que sí hauria fet, de tenir la forsa de Samsó, fóra apartar del mar aquell presiri, o posar los presos en una reixa desde ahont lo vegessin, pera que'ls moralisés, pera que ab sa grandesa despertés los sentiments embrutits de llurs ánimas. També'ls hi hauria parlat de bondat, de germanor... y d'un a un, sí, d'un a un, de mica en mica, los hauria tret, que d'un a un tots semblavan bons homes.

Vaig quedarme adormit y a poch vaig somniar que a la finestreta de la banda de mar hi veyá una blancor d'escuma, y a l'altra, a la de la banda de terra, una cara ferrenya de presidari que'm demanava que l'ajudés a traspasar a la finestra de la escuma, y jo volia, volia, ¡quin somni tan pesat! volia y no podia mourem... y ell vinga demanarme que l'ajudés, y vinga dirme que ell no era tan dolent, que tenia una filleta rossa, que nedant aniria a véurela, y la escuma, vinga borbollar ab una remor com una rialleta de dona...

R. SURINYACH SENTÍES.

Comentaris

Cosas de casa

Molta gent que llegiren l'extracte de la sessió que l'Ajuntament celebrá la setmana prop passada, se feya creus de que un regidor que representa (si és que pot representar alguna cosa) la política caciquista que tant de mal ha causat a nostra ciutat, fés la contra al projecte de presupuestos que's discuti en aquella sessió.

Verdaderament fa plorar que un regidor que sempre ha procurat afavorir a amichs seus, polítichs y particulars, demanant augment de sous, vingui ara y digui: «¿Queréis nivelar los presupuestos y que éstos sean una verdad?—Que la Comisión de «Gobernación haga un detenido estudio é hínque el diente, sin contemplaciones de ninguna clase, en el presupuesto de personal, suprimiendo lo inútil y lo puramente de lujo, y el millagro estará hecho.»

Vaja, home, no'ns vingui ara ab contes y no fassi tan tonta a la gent.

Que no ho sab que aquí tots nos coneixem y que tothom se'n recorda dels comptes de la liquidadora, y que molts están en lo secret del per que vostè, en lo bieni prop passat, volia pertanyer a la Comissió d'Ensanxe?

A vostè y altres que scmpre han

mangonejat lo de la casa de la vila y neradors, se'ls hi té que recordar que'l presupost d'Ensanxe importava l'any 1892-93 la cantitat de 3.400 pessetas y que'ls anys 1896 al 1898 lo feren pujar a 9.500.

Allavors, home, havia d'hincar el diente. Però qui sab, mare de Déu, potser sí que algú ja'l va hincar, perque alló d'anar tan al darrera pera fer entrar a cert individu a la brigada!

Espurgadas tardanas

Aquesta setmana passada s'ha procedit a l'espurgada d'un arbre... una mena d'arbre de la ciencia del bé y del mal.

Era un arbre que creixia malament; sas ramas havian emprés una crecscuda molt desigual; tortas las unas, dretas las altres; mirant massa al cel las unas, mirant massa a la terra las altres. Anava l'arbre prenent un aspecte brúfol y poch a poch causant los efectos del *manzanillo*; aquell vegetal quina sombra mata a tots los que s'hi aixoplugan.

Aquest també ho feya; també mata als desgraciats que confiadament s'hi anavan arreplegant sota d'ell cercant remey a sas inteligencias malaltes y desitjosas de sanar.

Afortunadamente, una brancota, la més torta, la més pavorosament reganxinada, ha caigut als cops d'atxa que li ha donat un llenyater de bona voluntat.

Desapareguda aquesta rama, l'arbre ha prè ja una aparensa més agradívola, més elegant, més simpática. Sembla que no'n caldrá més d'espurgada; totas las ramas hi van cayent mellor a l'entorn del cap-pare, del terror principal y las sombras tristas que vagavan al seu entorn ben allunyadas de por de no respirar l'olor deletèrea que despedia s'hi van apropant més y més tranquilizadas.

Si vingúes lo cas d'algunas altres espurgadetas, lo llenyater benèfic que aital feyna ha portat a cap bé prou se'n encarregaría de fruir-la una treballada tan ideal.

Despedida

Anèu senyó Irurosqui,
Anèuosen tranquil,
Que aquí ningú té pena
De véurevos partir.
No us enduyèu l'afecte
Dels grans, ni dels petits,
Tothom espera véureus
Ben lluny, ben lluny d'aquí.
Potser en altrás terras
Heu d'ésser més felis,
Prò'l que és a Tarragona
Es tot plè d'ennemichs.
Encara la sanch raja
De tots los que heu ferit,
Y aquets lo que voldrían...
Jo crech que no ho cal dir.
No us queda en Tarragona
Per Vos ni un sol amich
Y en lloch de sé una gloria
Aixó és un cas ben trist.
Feu compte qu'és un somni
L'haver viscut aquí,
Que també volèm naltres
Donar aixó a l'oblit.
Pensèu que a Catalunya
Som gent de tremp altiu,
Som gent que no's doblega,
Som gent del temps antich.
Pensavau qu'ab suspensos
Donats a nostres fills
Hauriau fet farrolla
Aquí en nostre país.
Prò aixó no és com Galicia
Ni tal és nostre esprit.
Es altra nostra rassa,
Hi ha aquí un nervi més viu
Qui pensa que'ls alumnes
Són sers los més ruins,
Es just que també trobi
Un xich de mal camí.
Sabem que Catedràtich
Es càrrech, distingit,
Prò'l d'estira-cordetas
Es càrrech ben distint.
Suspendrer era'l lema
Que Vos váreu seguir
Y aixó portá disgustos
Y mals de cap sens fi.
Duyèusen la bandera
Deixèunos ben tranquils,
No vulgui cap del Claustre
Seguir vostres camins.
Aixó una bassa d'oli
Té d'ésser tot seguit,
Després de la tempesta
Surt l'arch de Sant Martí.
Agrada sempre als pares
Lo veurer que sos fills
Són estimats pel mestra,
¡Aixó sempre és bonich!
No's fa un més catedràtich
Tirant pel descosit,
Donant sempre suspensos
A dret y a tort ferint.
Si hi ha algú que's proposa
Donarse bon tot aixís,
Déu estar ben flach d'ansias,
Déu sé un pobre d'esprit.

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletes. 9, Barcelona.

Anèu, senyó Irurozqui,
Cercuèu altres confins,
Potser qu'allí us tolerin
Lo que no us passa aquí.
Si us sembla que som naltres
Un poble massa altiu,
Mirèu si en altrás terras
Trobuèu gent més humil.
Aquí som massa lliures
Y'n's plaui viure tranquils,
Y'l que vulgué ajupirnos
Farà vostre camí:
No véuam com los núvols
Prentian tot sombriu?
Y vos vinga suspendre!
Y vos vinga dormir!
Si anèu ara a Castella
Mirèu allí un poch viu,
Perquè l'estrella vostra
Creguèu que's va esmortuint.

UN MITJ-BATXILLER.

Notas

Ja tenim de nou a discussió l'assumpció dels duplicatoris, que, com suposaràn, es de vida o mort pera l'Estat.
Los soi disant republicans y liberals, sostenint la teoria del privilegi. En Maura aparentant defensar la llibertat contra'l privilegi.
Pero no'ls hi sembla que tots plegats podrián dedicarse á cosas més interessants que la dels duplicatoris? Perquè ja veurán com al cap de vall tant si's conseleixen com sinó, aquí no pasará nada.
La veritat y la fermesa dels que governan com dels que fan oposició, sempre acaba ab lo mateix: ab pastel.

Entre'ls molts desafios de per riurer que's celebran, de tant en tant en resulta algún de serio o més ben dit de barbre, que acaba ab la vida d'un home.
Quan arriba un cas tan trist l'hipòcrita societat que patim posa'l crit al cel, y demana tot lo rigor de la ley, contra'ls que per un mal estès honor, vessan sanch humana.
May la ley ha tingut efectivitat contra'ls desafios y temem qu'ara passi'l mateix, malgrat lo crit general de protesta per lo ocorregut a Sevilla.
Potser lo govern farà quelcom: es fácil que s'embutrin unas quantas resmas de paper, però a la fi, lo matorador quedará net de tota culpa devant dels homes, més no devant de Déu.

NOVAS

Adelantan d'un modo notable las obras de la porta dels claustres de nostra Catedral y que tant contribueixen a que mellori l'aspecte artistic de nostra Basilica.
Ben justa y reconeguda fama té en lo món de l'art nostra hermosa Catedral y tot quant puga contribuir a mellorar son aspecte, a enaltirla devant de propis y estranyos, nos ompla'l cor de joya, puig tots los tarragonins considerem com a nostres, ben nostres. los elogis que als *touristas*, als forasters, a artistas de tota mena, arranca la contemplació de tanta y tanta bellesa, com hi ha escampada en la gran iglesia y son magnífichs claustres.
Atesas las anteriores consideracions, hem de tributar un sincer y calorós elogi a l'Excm. Capítol Catedral, per las obras que desde algun temps vé fent, obras que com lo vestidor dels Srs. Canonges y beneficiats, abans, y actualment la porta dels claustres y altrás accesorias, s'han realisat a tot cost y ab la riquesa de construcció que correspón a la magnificencia de nostre primer temple.
Mes, si per aqueix cantó'l Capítol sols elogis mereix, sigans permès ab los respectes deguts que, en bé de l'art, de la cultura pública, de Tarragona, de sa Catedral y del mateix Capítol, li endressem una súplica, a lo que'ns obligan las fortas censuras y comentarios que ab poch temps hem sentit formular a dos artistas distingits, alemany l'un, inglés l'altre.
Se fa indispensable que d'una vegada per sempre desapareixi l'impost que'l Capítol té establert (duas pessetas per vuit dias; tres pessetas per quinze dias) pera permetre treure apunts, notas o fotografias dels claustres de nostra Catedral. Enhorabona que's reglamentessin aquellas tasques en l'interior de l'iglesia, limitantlas a

las horas en que no poguessin desbarbar los divins cultes; mes als claustres no hi ha, no hi pot haver rahó que aboni tal impost, que contrasta ab las facilitats que arreu troban pintors, dibuixants y artistas pera la contemplació y reproducció de las obras d'art.

A tots los musèus del món, a tots los edificis de caracter monumental, tot lo més que s'exigeix pel conservador del musèu o de l'edifici, és una tarjeta de permís, quelcom que vé a ésser un reconeixement de propietat, de senyoriu y que posa'l musèu o l'edifici a cobert de qualsevol entrant y surtint; mes fóra d'això que a tot arreu és absolutament gratuit, res més.

A ben segur que si'ls senyors del Capítol haguessin sentit com nosaltres los amarchs planys dels artistas extrangers que més amunt hem citat, quan establián comparacions y nos parlavan de lo ben rebuts que havían siguts a Florencia, Turín, Roma, París y fins a Granada y l'Escorial per no referirnos sols a ciutats extrangeras, no haurían permès un sol dia més que's reclamessin los drets de copia als artistas y aficionats que tot sovint venen a Tarragona estimulats per la grandesa de sos monuments històrichs, per la fama de sas obras artisticas.

Nosaltres preguem a l'Excm. Cabildo que hi renuncií tot seguit a tan mesquí ingrès. Mentres guardin lo degut respecte al temple, que siga lliure pera tothom copiar, pintart, fotografiar las bellesas de nostra Catedral. Al fi y al cap las copias, fotografias y demés, contribueixen no poch a enaltirla nostra Catedral, fent co-neixer cada dia més sos hermosos detalls; y ca la pintor, cada artista que en l'iglesia y en los claustres passa horas y horas reproduint, és un heralt que pregonja la grandiositat, la sens igual bellesa de la Seu Tarragonina.

No sabèm qui'ns ha dit o ahont hem llegit que'l Sr. Governador ha demanat copia certificada de la darrera sessió que celebrá la Junta local de reformas socials, y en que s'acordá dimitir los càrrechs si'l senyor Maestre no retirava'is conceptes ofensius d'una comunicació.

Sembla que'l propòsit del Governador al donar aquest pas és atemorir als vocals fent veure, indirectament, és clar, que está disposat a portar l'assumpció als Tribunals; però si hem de jutjar per las noticias que tenim los Vocals de la Junta s'aguantarán fermes y'l Sr. Maestre no tindrà altre remey que passar per aquí o per la porta, encara que és fácil passí per abbdós llochs.

Lo únich ben sensible en aquesta qüestió és lo mutisme de la premsa, no ja de la politica sinó fins de la que galleja d'independent. ¿A tal punt hem arribat que un governador dels més funestos pera Tarragona pugui fer y desfer, sense que ningú n'hi digui quatre de frescas?

Fins ara la Junta de reformas socials s'ha trobat sola devant lo despotisme y la parcialitat d'un governador que no ha fet servir la ley del descans dominical més que pera satisfer l'odi que té contra Tarragona; però, ab tot si la Junta está desamparada de tots los elements més o menys politichs, compta ab lo decidit concurs de tots los tarragonins aimants de la dignitat y que no están disposats a servir de burla del primer ponci que's presenti.

Lo senyor Irurozqui ha sigut trasladat a Avila.

La noticia del cambi de domicili d'aquest senyor ja haviam tingut lo gust de donarla fa una temporada.

Aquesta defunció [ha tingut] gran ressonancia entre la magnada estudiantívola que tots a l'unissó anavan llensant llágrimas de... gran satisfacció.

A n'aquests, a las familias atribuladas, a tots los que desitjem que Tarragona torni a renaixer de sas cendras, que'l nostre Institut torni a inspirar omnimoda confiança, com sempre havia inspirat, y que vindrá, forçosament altra volta, desapareixent aquestas hecatombes únichament comparables a las històricas matansas del rey Herodes, tenim lo gust de felicitar coralment.

Aquí no podèm de cap manera fe-

licitar als pobres d'Avila. Que's preparin a rebre.

Avuy han sortit ab direcció a Saragossa los regidors Srs. Caballé, Masdeu y Teixidó.

De cap manera podria ésser desairada l'invitació de l'Ajuntament de Saragossa, mes trobèm que quatre regidors són massa, donat l'estat precari de l'erari municipal y ademés y deixant apart per complert las personalitats, que totas nos mereixen gran respecte, trobèm la designació poch acertada.

Cal tindre en compte que l'Ajuntament de Saragossa donará un banquet oficial y que en éll parlarán diferents delegats, y a nostre entendre cap dels que representarán a Tarragona está en condicions de lluir sa oratoria y'ns temem que'ns fassin representar un mal paper.

Detalls com l'esmentat deuen tenirse en compte al nòbrar las comissions, puig no tothom serveix per tot.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darrereras obras de

D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL.

HERÈU Y CABALÉ.... Preu: 2 ptas.
MONTSERRAT..... » 3 »

Se venen en l'estampa de Francesch Sugrañes.

Continúan la meitat o més potser dels pobles de la provincia, sense haverse enterat encara de que s'hagi dictat la ley del descans dominical.

¿No sent senyor Gobernador?
¿Y encara no li agafan ganas de dimitir o de tornar los quartos que cobra cada primer de mes?

Llegim en un estimat confrare barceloní:

«Catalunya a Saragossa.—Lo senyor Ciurana, alcalde de Girona, ha conferenciat ab lo senyor Lluch sobre'l projectat viatge a Saragossa.

Ha proposat lo senyor Ciurana que las comissions dels Ajuntaments de las quatre capitals catalanas formin una sola comissió baix la presidencia de l'alcalde de Barcelona, y aixís portaria dita comissió la representació de tot Catalunya, que aniria a visitar solemnemente a la Regió Aragonesa.

Lo senyor Lluch ha manifestat que, pel estat de salut de la seva senyora y per assumptos urgents de l'Alcaldia, no pensava anar a Saragossa, però que si l'idea del senyor Ciurana, que trobava bona, era admesa, no tenia inconvenient en presidir dita comissió.

D'aquí a dimars se resoldrá sobre lo proposat pel senyor Ciurana, consultant a l'efecte als Ajuntaments respectius.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camisería de Pau Brú, comte de Rius, 20.

Ha obtingut lo títol de Llicenciat en Dret y Ciencias socials nostre esti mat amich l'apreciable jove D. Francesch Nel-lo y Chacón.

Es ab ver gust que'l felicitem desitjantli gran acert y profit en tan honorosa professió.

En l'Asamblea celebrada avuy per la Cambra de Comers foren elegits per unanimitat pera cubrir las duas vacants produidas en la Junta d'Obras del Port per defunció dels senyors Torrents y Romagosa los senyors don Ricart Cascante y D. Agustí Ferrer.

Hèm rebut un elegant follet contennint unas «Nocións prácticas de viniticultura rahanada» per D. Ramón Espinach y Magriñá, distingit propietari d'aquesta comarca.

L'obra del Sr. Espinach és utilíssima a tots los que hagin d'intervindre en operacions de vinitificació pels molts datos que conté y las ensenyansas que s'hi aprenen, pogueuse dir que qui la llegeix resta agrahit a l'autor.
Se ven al preu d'una pesseta en totas las llibrerías d'aquesta ciutat y en l'estampa Sugrañes.

Ha sigut aprobada l'acta del Senador per aquesta provincia D. Joan Canellas y Tomás, qui ha jurat ja'l càrrech.

Nós complau donar aquesta noti-

cia, puig delicadíssim de salut lo Sr. Sardá, completament allunyat de la provincia y de sos interessos lo Sr. Castellar, Tarragona's trobava poch menys que orfe de representació en lo Senat.

Las industrias de la pesca han sigut exceptuadas del descans dominical. Era lo lògich. Cal que nostras autoritats tingan present lo dels pescadors pera no extremar son rigorisme ab altrás industrias a las que'l descans afecta d'un modo tan greu com als pescadors.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP DE FRANCESC H SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

ESTUDI

de prácticas mercantils

baix la direcció de

D. Bartomeu Lartigau

Interventer del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa

Preparació complerta pera l'ingrés en l'estament Establiment.

Classes especials pera l'ensenyansa de la teneduría de llibres, cálculs mercantils, correspondencia comercial, reforma de la lletra inglesa, rodona y grega.

R. St. Carles, 20, 2.º, esquerra

Se contestan las consultas relativas a l'establiment de comptabilitats especials, balanços y liquidacions de comerciantes, societats, testamentarias, etc., etc.

Salvador Martí Güell

VETERINARI

Rambla de Sant Carles, 24

Telèfon 148

Academia Duarte

FUNDADA EN 1897

TARRAGONA

Desitjosos d'evitar a las familias lo greu

inconvenient d'enviar a sos fills a ciutats populosas, residencia dels centres universitaris y animats pels brillants resultats que en nostra labor venim obtenint, havem organiat la Academia en forma convenient pera que nostres alumnes puguin donar validesa acadèmica, a sos estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa o Valencia.

En lo pròxim, com en los cursos anteriors, quedan establertas las ensenyansas de tots los grupos de las Facultats de Dret y Filosofia y Letras.

Las classes comensarán lo dia 10 del pròxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y externes.

Pera informes al Director

D. Francisco Duarte

advocat, Beneficiat de la Metropolitana, Palma, 2, segon.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 20 de Octubre lo vapor **Cabo Peñas**, son capitá don Francisco Guerrica, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans y ràpids vapors entre l'Espanya, Fransa, Italia, Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixas y semanals del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzennals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Fharo, Olháo, Portimao y Villarreal.

Servey directe sense trasbord pera Melilla, Tánger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Safi.

S'admet carga pera tots los ports del món, ab coneixement directe y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Compañia:
Austria, Helvetia, Hispania y Alemania
Pera informes: Sra. Vda. de Terré Astó, Rebolledo, 17.

FUNDADO EN 1888

Bachillerato bajo la dirección del profesorado oficial en el Instituto

COMERCIO.—IDIOMAS

TENEDURIA PRÁCTICA.—COMPOSICIÓN Y ESTILO.—CALIGRAFIA

PRIMERA ENSEÑANZA

PARVULOS, ELEMENTAL, MEDIA Y SUPERIOR

Agrimensura.—Dibujo.—Lecciones de cosas

Visitas a fábricas y talleres.—Excursiones y viajes escolares

Afuera de San Francisco, Tarragona

Neurastenias

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curan radicalment ab l'us del
NEUROSTEÓGENO SUGRANES
 EN TOTES LAS FARMACIAS

TALLERS
 d'Arts Sumptuarias
 DE
FÉLIX RIBAS
 Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias.
 Projectes y presuposts detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable
 Única que conté 80 per 100 d'oli de fetge de bacallà y glicerosfats y hipofosfats de calç y de sosa.
 Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marítim y Còdina Langlin, de Barcelona.
 És aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotllol físch, creixença d'òssos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabetes, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:
 A Tarragona, Major, 14

ACADEMIA CARBÓ
 DIBUIX-PINTURA
 ART DECORATIV
 Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí.
 Classe pera senyoretas.—De dos quars de duas a las tres de la tarde
 DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.
 Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota proba al revall d'un canaló.
 Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo los podrian fer melló, apropiat per regalós; causan gran admiració.
 Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassels de totes menas que són molt barato y bons.
 Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Centre de suscripcions **SADURNI GINESTA**

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existència a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totes las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a pllassis mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
 Ilustracion Artistica, La Moda Elegante ilustrada,
 Album Salon, Salon de la Moda
 Ilustracion Española y La Última Moda.
 Americana
 y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

ARTICLES DE

Dibuix, pintura y fotografia

del carrer REGOMIR, 3, Barcelona

han trasladat son establiment al

carrer FONTANELLA, 10

(prop la plassa Catalunya) BARCELONA

LA BATERIA

DE

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totes classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

Se serveix a domicili

GABINET Y CLINICA DENTAL

DE
A. PONS ICART

ST. GUSTI, NÚM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caixals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

Lo Camp de Tarragona
 SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 450 ptas.

Fora..... 150 »

Extranger..... 2'00 »

Número d'ayuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduïts

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complemts especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis per plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lleugums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.—Tarragona

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª—TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebollado, 20

En aquesta casa troba l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sultat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca

TARRAGONA

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

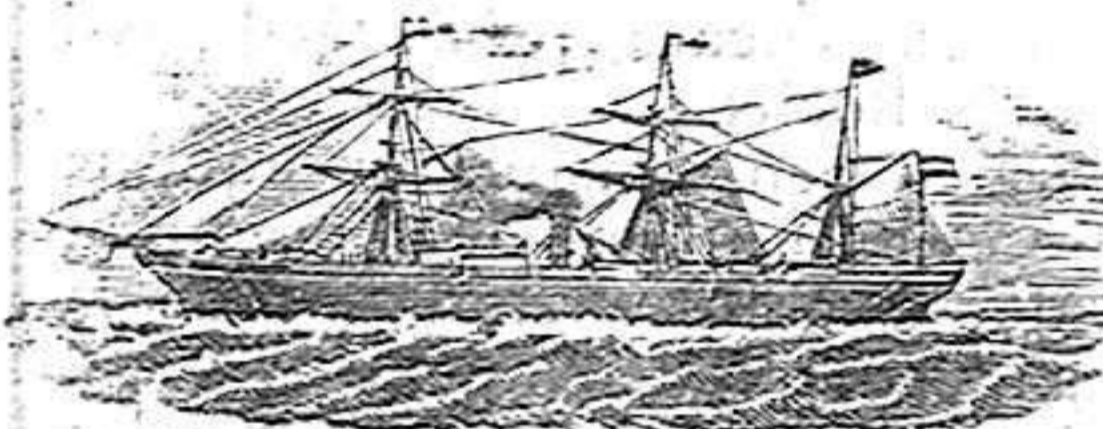
CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinals

TARRAGONA

Serveys de la Compañia Transatlántica

Linia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 d'Octubre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **Alfonso XIII**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la linia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 d'Octubre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Antonio Lopez**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Linia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **M. Calvo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També càrrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guantia y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Linia de Filipinas.—Lo dia 8 d'Octubre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla Luzón**, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapora y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Austràlia.

Linia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Octubre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Linia de Canarias.—Lo 17 d'Octubre sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Linia de Fernanlo Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernanlo Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guinea.

Linia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informés dirigir-se a son agent **D. EMILI BOBRAS**.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple agua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada de shifre tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta.
 A l'engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Reus
 A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AIGUA NAF SERRA

NOVI

LECCIONA

GIOTI

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totes las malalties nerviosas.

DE VENDA

en totes las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA